

Sygn. akt III AUa 2207/14

WYROK

W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 19 maja 2015 r.

Sąd Apelacyjny - III Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych w Gdańsku

w składzie:

Przewodniczący:	SSA Lucyna Ramlo (spr.)
Sędziowie:	SSA Jerzy Andrzejewski SSA Maria Sałańska - Szumakowicz
Protokolant:	stażysta Katarzyna Kręska

po rozpoznaniu w dniu 19 maja 2015 r. w Gdańsku

sprawy B. W.

przeciwko Zakładowi Ubezpieczeń Społecznych Oddział w G.

o wypłatę zawieszony emerytury

na skutek apelacji B. W.

od wyroku Sądu Okręgowego w Gdańsku VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 października 2014 r., sygn. akt VII U 1094/14

oddala apelację.

Sygn. akt III AUa 2207/14

UZASADNIENIE

Decyzją z dnia 31 marca 2014 r. pozwany Zakład Ubezpieczeń Społecznych działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U 2013, 1440 j. t.) oraz ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r.

o ustaleniu i wypłacie emerytur dla których prawo uległo zawieszeniu w okresie od 01 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. odmówił skarżącej prawa do wypłaty zawieszony emerytury po zmarłej matce H. R. (1).

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że prawo do niezrealizowanych świadczeń w myśl art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek

o świadczenie określone ustawą, świadczenia jej należne do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku innym członkom rodziny uprawnionym do renty

rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Natomiast zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 2013 r. wypłata zawieszony emerytury następuje na wniosek emeryta.

Mając na uwadze fakt, iż matka wnioskodawczyni nie zgłosiła wniosku o wypłatę kwoty zawieszony emerytury na podstawie ustawy, pozwany stwierdził, że uprawnionym członkom rodziny nie przysługuje prawo do wypłaty niezrealizowanych świadczeń.

Odwołanie od powyższej decyzji wniosła ubezpieczona B. W. wskazując na odmienną - od przedstawionej przez organ rentowy - interpretację przepisów prawa, które pozwany organ rentowy wskazał jako podstawę wydania zaskarżony decyzji. W ocenie ubezpieczony dyspozycja przepisu art. 136 legitymuje ją do uzyskania świadczenia emerytalnego po zmarłej matce. Podkreśliła również, że H. R. (1) nie wystosowała wniosku o wypłatę zawieszony emerytury po wejściu w życie ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 01 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 z uwagi na fakt, iż już nie żyła. Wnioskodawczyni wskazała ponadto, że pozwany organ rentowy zawiesił wypłatę emerytury należnej ubezpieczony na podstawie przepisów, które wyrokiem Trybunału Konstytucyjnego zostały uznane za niezgodne z Konstytucją.

W odpowiedzi na odwołanie organ rentowy wniósł o jego oddalenie podtrzymując argumentację zaprezentowaną w treści zaskarżony decyzji.

Wyrokiem z dnia 2 października 2014 r. Sąd Okręgowy w Gdańsku – VII Wydział Pracy i Ubezpieczeń Społecznych, sygn. akt VII U 1094/14, oddalił odwołanie B. W..

Swe rozstrzygnięcie Sąd pierwszej instancji oparł o następujące ustalenia faktyczne i rozważania prawne.

Ubezpieczona H. R. (1) w dniu 31 marca 2009 r. wystąpiła do pozwanego organu rentowego z wnioskiem o przyznanie prawa do emerytury. W dacie występowania z wnioskiem o przedmiotowe świadczenie skarżaca nie była członkiem Otwartego Funduszu Emerytalnego oraz pozostawała nadal w stosunku pracy.

Mocą decyzji z dnia 09 kwietnia 2009 r. organ rentowy przyznał ubezpieczony H. R. (1) prawo do emerytury począwszy do dnia 01 marca 2009 r. Wypłata powyższego świadczenia została wówczas zawieszona z uwagi na osiągnięcie przez ubezpieczony przychodu w kwocie przekraczającej 130 % przeciętnego wynagrodzenia. Organ rentowy poinformował również ubezpieczony, iż wznowienie wypłaty nastąpi po przedłożeniu dokumentu stwierdzającego ustanie tej przyczyny.

W związku z ukończeniem przez ubezpieczony 60 roku życia przysługujące ubezpieczony świadczenie zostało wznowione mocą decyzji pozwanego z 01 lipca 2009 r. począwszy od 01 czerwca 2009 r.

Decyzja z dnia 13 października 2011 r. pozwany wstrzymał wypłatę przysługujący ubezpieczony H. R. (1) emerytury od dnia 01 października 2011 r., z uwagi na kontynuowanie przez ubezpieczony zatrudnienia. Organ rentowy informacyjnie wskazał, że

w celu podjęcia wypłaty emerytury należy przedłożyć u pozwanego świadectwo pracy lub zaświadczenie potwierdzające fakt, rozwiązania stosunku pracy z każdym pracodawcą na rzecz którego praca ta była wykonywana przed dniem nabycia prawa do emerytury.

Ubezpieczona H. R. zmarła w dniu (...) w T.. Do dnia śmierci ubezpieczona nie wystąpiła z wnioskiem do organu rentowego o wypłatę zawieszony emerytury.

W dniu 13 marca 2014 r. wnioskodawczyni B. W. córka zmarłej H. R. (1), powołując się na przepisy ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszenie w okresie od dnia 01 października

2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. zwróciła się do pozwanego organu rentowego wnioskiem o wypłatę zawieszanej emerytury H. R. (1) za okres od 01 października 2011 r. do dnia jej śmierci tj. do dnia(...)

Wnioskodawczyni powołała się na fakt, iż postanowieniem z dnia 14 września 2012 r. Sąd Rejonowy w Tczewie ustalił, iż B. W. jest jedyną spadkobierczynią zmarłej H. R. (1).

Zaskarżoną w niniejszym postępowaniu decyzją z dnia 31 marca 2014 r. pozwany organ rentowy, działając na podstawie przepisów ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U 2013, 1440 j. t.) oraz ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur dla których prawo uległo zawieszeniu w okresie od 01 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. odmówił skarżącej prawa do wypłaty zawieszanej emerytury po zmarłej matce H. R. (2).

W uzasadnieniu pozwany wskazał, że prawo do niezrealizowanych świadczeń w myśl art. 136 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenie określone ustawą, świadczenia jej należne do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba. Natomiast zgodnie z art. 7 ustawy z dnia 17 grudnia 2013 r. wypłata zawieszanej emerytury następuje na wniosek emeryta.

Mając na uwadze fakt, iż matka wnioskodawczyni nie zgłosiła wniosku o wypłatę kwoty zawieszanej emerytury na podstawie ustawy, pozwany stwierdził, że uprawnionym członkom rodziny nie przysługuje prawo do wypłaty niezrealizowanych świadczeń.

Sąd pierwszej instancji zważył, iż odwołanie wnioskodawczyni jako bezzasadne nie zasługiwało na uwzględnienie, wskazując w pierwszej kolejności, iż wyrokiem z dnia 13 listopada 2012 r. wydanym w sprawie o sygn. akt. K 2/12 Trybunał Konstytucyjny stwierdził, że art. 28 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. o zmianie ustaw o finansach publicznych oraz niektórych innych ustaw w związku z art. 103 a ustawy o emeryturach i rentach z FUS dodanym przez art. 6 pkt 2 ustawy z dnia 16 grudnia 2010 r. w zakresie w jakim znajduje zastosowanie do osób, które nabyły prawo do emerytury przed dniem 01 stycznia 2011 r. bez konieczności rozwiązania stosunku pracy jest niezgodny z zasadą zaufania do państwa i stanowionego przez nie prawa wynikającą z art. 2 Konstytucji RP.

Zgodnie z tym wyrokiem przepis art. 28 ustawy nowelizującej utracił moc z dniem 22 listopada 2012 r. tj. z dniem publikacji w Dzienniku ustaw RP na podstawie art. 190 ust. 3 Konstytucji RP.

Z uwagi na powyższe przepis prawa stanowiący podstawę zawieszenia emerytury przysługującej w okresie od 01 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. ubezpieczonej H. R. został uznany za niekonstytucyjny i w konsekwencji został definitywnie wyeliminowany z systemu prawnego. Wskazać nadto należy, iż z dniem 19 lutego 2014 r. w życie weszły przepisy ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz. U. 2014, 169 j. t.). W myśl art. 7 ust. 1 przywołanej powyżej ustawy wypłata zawieszanej emerytury następuje na wniosek emeryta.

Z kolei art. 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013, 1440 j. t.) wskazuje, że w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

W ocenie Sądu Okręgowego decydujące znaczenie dla rozstrzygnięcia istoty przedmiotowej sprawy miało ustalenie, czy prawo do zawieszanej w okresie od 01 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r., niewypłaconej za

życia ubezpieczonej emerytury weszło do schedy spadkowej po zmarłej H. R. (1), a w konsekwencji czy wypłata przedmiotowego świadczenia winna nastąpić na wniosek jedynej spadkobierczyni ubezpieczonej, jej córki B. W..

W ocenie Sądu pierwszej instancji wnioskodawczyni B. W. z całą pewnością nie może ubiegać się o zawieszone świadczenie na podstawie przepisów ustawy z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. z uwagi na fakt, iż zgodnie z art. 7 przywołanej ustawy, wypłata świadczenia może nastąpić jedynie na wniosek emeryta. Zważywszy, iż ubezpieczona zmarła przed dniem wejścia w życie tej ustawy logicznym jest, że nie złożyła przedmiotowego wniosku, tym samym nie zostały spełnione wszystkie przesłanki niezbędne do wypłaty świadczeń w oparciu w/w regulacje. Podkreślić nadto należy, iż przepisy prawa, które weszły w życie już po śmierci ubezpieczonej nie mogą wywierać skutków oraz wpływać na jej sytuację prawną z godnie z ogólną zasadą, iż prawo nie działa wstecz.

Orzekając w niniejszej sprawie Sąd pierwszej instancji badał również, zasadność wypłaty dochodzonego przez wnioskodawczynię świadczenia w oparciu o przepis 136 ust. 1 ustawy z dnia 17 grudnia 1998 r. o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych. Z uwagi na fakt, iż H. R. zmarła nie zgłosiwszy w organie rentowym żądania wypłaty zawieszony emerytury, przedmiotowe świadczenie z całą pewnością nie stało się jednym ze składników majątku spadkowego na podstawie przywołanego artykułu.

W toku sprawy Sąd pierwszej instancji analizował także możliwość wejścia przedmiotowego świadczenia do majątku przypadającym spadkobiercom po zmarłej H. R. (1) na mocy wydanego w dniu 13 listopada 2012 r. wyroku Trybunału Konstytucyjnego o sygnaturze K 2/12. W ocenie Sądu Okręgowego wnioskodawczyni B. W. nie stała się legitymowana do żądania wypłaty dochodzonego w sprawie świadczenia również na podstawie wyroku Trybunału. Sąd Okręgowy podkreślił również fakt, iż wejście w życie przywołanego wyroku nie spowodowało sytuacji, w której pozwany zobligowany był do wypłaty świadczenia z urzędu wszystkim ubezpieczonym w stosunku do których zawieszono wypłatę emerytury w oparciu o niekonstytucyjny przepis. Organ rentowy wypłacał świadczenie należne tytułem zawieszony emerytury jedynie na wyraźny wniosek ubezpieczonych. Podkreślić nadto należy, iż w przedmiotowej sprawie nie mamy do czynienia z taką sytuacją albowiem H. R. (1) do dnia śmierci nie zwróciła się do organu rentowego z takim roszczeniem. Wobec powyższego twierdzenia skarżące wskazujące, że gdyby jej matka żyła z pewnością wystosowałaby takową prośbę nie zmieniają faktu, iż omawiana sytuacja jest czysto hipotetyczną, pozostaje w sferze przypuszczeń, a nie w sferze faktów. Tym samym mając na uwadze całokształt okoliczności przedmiotowej sprawy nie można zakładać, iż prawo do zawieszony emerytury jednoznacznie ubezpieczonej przysługiwało.

Na marginesie powyższych rozważań Sąd pierwszej instancji wskazał również, iż wyrok Trybunału Konstytucyjnego wprowadzał ogólną zasadę oraz szczegółowo omawiał przesłanki, jakie winien spełnić ubezpieczony, aby mógł skutecznie dochodzić wypłaty zawieszony świadczeń. Przypadek każdego emeryta winien być zatem rozpatrywany indywidualnie, z uwzględnieniem okoliczności towarzyszących jego sytuacji faktycznej i prawnej. Podkreślił także, iż sytuacja w jakiej znalazła się ubezpieczona jest skomplikowana, bowiem w początkowym okresie świadczenie emerytalne podlegało zawieszeniu z uwagi na wysokość uzyskiwanego przychodu, dopiero w kolejnym okresie powodem zawieszenia świadczenia było kontynuowanie zatrudniania przez ubezpieczoną.

Ponadto Sąd Okręgowy podkreślił, iż mimo, że zawieszone świadczenie emerytalne bez wątpienia jest świadczeniem majątkowym to podlega szczególnym uwarunkowaniom prawnym.

Biorąc pod uwagę całokształt okoliczności niniejszej sprawy jak również omówione powyżej kwestie Sąd pierwszej instancji uznał, iż zawieszona emerytura stanowi niezrealizowane świadczenie, które nie weszło do majątku spadkowego po zmarłej H. R. (1), w konsekwencji czego żądanie wypłaty przedmiotowego świadczenia nie przysuguje spadkobierczyni B. W..

Apelację od wyroku Sądu Okręgowego - VII Wydziału Pracy i Ubezpieczeń Społecznych z dnia 2 października 2014 r., sygn. akt VII U 1094/14 wywiodła odwołująca – B. W., zaskarżając go w całości i zarzucając mu: naruszenie przepisów art. 2 oraz art. 32 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej.

Mając na uwadze powyższe, apelująca wniosła o uchylenie zaskarżonego wyroku i uznanie nieważności decyzji (...) nr (...) z dnia 31 marca 2014 r. o odmowie wypłaty świadczenia po zmarłej matce H. R. (1).

Sąd Apelacyjny zważył, co następuje:

Apelacja odwołującej – B. W. nie zasługiwała na uwzględnienie, bowiem nie zawierała zarzutów skutkujących koniecznością zmiany bądź uchylenia zaskarżonego wyroku.

Na wstępie wskazać należy, iż szczegółowe zasady ustalania i wypłacania emerytur, do których prawo zostało zawieszane zostały uregulowane w ustawie z dnia 13 grudnia 2013 r. o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. (Dz. U. z 2014 r. poz. 169).

Zgodnie z art. 7 ust.1 w/w ustawy wypłata zawieszonych emerytur następuje na wniosek emeryta. Nadto zgodnie z art. 7 ust. 3. cyt. ust. wniosek o wypłatę zawieszonych emerytur składa się do organu rentowego, który następnie wydaje decyzję w sprawie ustalenia i wypłaty zawieszonych emerytur w terminie 60 dni od dnia wyjaśnienia ostatniej okoliczności niezbędnej do wydania tej decyzji (ust. 4). Zgodnie z przytoczoną regulacją nie ma możliwości złożenia wniosku przez inne osoby niż emeryt w tym przez spadkobierców emeryta.

Wskazać także należy, iż art. 10 pkt. 1 w sprawach nieuregulowanych w ustawie odsyła do stosowania odpowiednio przepisów zawartych w art. 25, art. 95-98, art. 114, art. 115, art. 116 ust. 1b-2, art. 118, art. 121, art. 122, art. 124, art. 125 ust. 1 pkt 1 i 2 oraz ust. 2, art. 125a ust. 3 i 5, art. 128, art. 130 ust. 1-4, art. 132, art. 134 ust. 1 pkt 5, art. 135-136b, art. 138 ust. 1, ust. 2 pkt 2 oraz ust. 3 i 6, art. 138a, art. 139 ust. 1 pkt 1, 2, 4 i 6-10 oraz ust. 2-4, art. 140 ust. 4 i 5, ust. 6 pkt 3 oraz ust. 6a-8, art. 141 ust. 1 pkt 1 lit. b, pkt 2 i 3 oraz ust. 2-4 oraz art. 143 i art. 144 ustawy o emeryturach i rentach z FUS oraz przepisy wydane na podstawie art. 128a tej ustawy;

W związku z zawartym w art. 10 odesłaniem, przytoczyć można treść art. 136 ust. 1 ustawy o emeryturach i rentach z Funduszu Ubezpieczeń Społecznych (Dz. U. 2013.1440), zgodnie z którym w razie śmierci osoby, która zgłosiła wniosek o świadczenia określone ustawą, świadczenia należne jej do dnia śmierci wypłaca się małżonkowi, dzieciom, z którymi prowadziła wspólne gospodarstwo domowe, a w razie ich braku - małżonkowi i dzieciom, z którymi osoba ta nie prowadziła wspólnego gospodarstwa domowego, a w razie ich braku - innym członkom rodziny uprawnionym do renty rodzinnej lub na których utrzymaniu pozostawała ta osoba.

Przepis zawarty w ust. 2 przytoczonego artykułu stanowi, iż osoby wymienione w ust. 1 mają prawo do udziału w dalszym prowadzeniu postępowania o świadczenia, nieukończonego wskutek śmierci osoby, która o te świadczenia wystąpiła.

Nadto, zgodnie z ust. 3 cyt. art. roszczenia o wypłatę świadczeń, o których mowa w ust. 1, wygasają po upływie 12 miesięcy od dnia śmierci osoby, której świadczenia przysługiwały, chyba że przed upływem tego okresu zgłoszony zostanie wniosek o dalsze prowadzenie postępowania.

Przenosząc powyższe na grunt przedmiotowej sprawy wskazać należy, iż Sąd Apelacyjny w pełni podziela ustalenia faktyczne i oparte o nie rozważania prawne Sądu pierwszej instancji, a w konsekwencji uznaje wyrok zapadły przed Sądem Okręgowym za słuszny i odpowiadający prawu.

W ocenie Sądu odwoławczego, Sąd pierwszej instancji dokonując niewadliwych ustaleń na podstawie poprawnie zgromadzonego materiału dowodowego, ocenił go zgodnie z dyrektywami swobodnej oceny wynikającymi z art. 233 § 1 k.p.c.

Zaznaczyć także należy, iż świadczenia z ubezpieczeń społecznych nie mają charakteru cywilnoprawnego i prawo do nich nie podlega dziedziczeniu, cesji ani żadnej innej formie następstwa prawnego, przy czym przywołany wyżej przepis zawarty w art. 136 ustawy

o emeryturach i rentach z FUS, który pozwala osobom bliskim wstąpić po złożeniu wniosku przez ubezpieczonego w jego prawa i nabyć prawo do świadczenia, stanowi wyjątek od wskazanej reguły. Dlatego też Sąd Apelacyjny wyjaśnia i podkreśla, iż przepis ten nie mógł mieć zastosowania w przedmiotowej sprawie, albowiem ustawa z 13 grudnia 2013 r. o wypłacie emerytur do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od 1 października 2011 r. do 21 listopada 2012 r. a ściśle zawarty w niej art. 7 jednoznacznie regulując podobną sytuację, uzależnia zaktualizowanie się prawa do świadczenia zawieszonoego od złożenia przez emeryta (i tylko przez niego) wniosku o wypłatę zawieszonoego świadczenia. Bezsprzonym w przedmiotowej sprawie było, iż matka apelującej takiego wniosku nie złożyła, ubezpieczona bowiem zmarła zanim weszła w życie ustawa umożliwiająca jego złożenie. Podkreślić przy tym należy, iż sporna kwestia dotyczy złożenia wniosku o wypłatę zawieszonoego świadczenia emerytalnego, a nie złożenia wniosku o emeryturę.

Sąd Apelacyjny wyjaśnia przy tym, iż pomimo tego że ustawa z dnia 13 grudnia 2013 r. zawiera w art. 10 pkt 1 odesłanie do art. 136 o emeryturach i rentach z FUS, dzięki czemu regulacja ta może być stosowana również do wniosku o świadczenie zawieszonoego a osoby bliskie ubezpieczonego mogą w ciągu roku złożyć wniosek o wypłatę niezrealizowanego świadczenia, w przedmiotowej sprawie nie zachodzą okoliczności o których mowa we wskazanych przepisach, ponieważ taki wniosek nigdy nie został złożony przez zmarłą matkę apelującej.

Wyjaśnić należy, iż w okolicznościach niniejszej sprawy prawo do złożenia wniosku nie przechodzi na spadkobierców ubezpieczonych, nie zachodzi bowiem kontynuacja wszczętego przez emeryta postępowania o wypłatę zawieszonoego emerytury. Nadto ani regulacje zawarte w ustawie o ustaleniu i wypłacie emerytur, do których prawo uległo zawieszeniu w okresie od dnia 1 października 2011 r. do dnia 21 listopada 2012 r. ani wynikające z ustawy o emeryturach i rentach z FUS nie dają możliwości samodzielnego wszczęcia postępowania przez osoby wymienione w art. 136 ust. 1.

Uprawnienie wynikające z art. 136 ust. 1 ustawy emerytalnej jest pochodną prawa zmarłego do emerytury lub renty, toteż w drodze ustanowionej powołanym przepisem sukcesji, nie może przejść na następców prawnych więcej uprawnień niż te, jakie przysługiwały zmarłemu emerytowi lub renciście.

Prawo do wypłaty zawieszonoego emerytury po wyroku Trybunału Konstytucyjnego z dnia 13 listopada 2012 r. K 2/12 i po wejściu w życie ustawy z 13 grudnia 2013 r. nie mogło powstać bez wniosku emeryta, wypłata zawieszonoego świadczenia nie mogła nastąpić z urzędu. Po ogłoszeniu wyroku Trybunału Konstytucyjnego emeryt mógł zgłosić żądanie o wznowienia postępowania na mocy art. 145 a §1 k.p.a. Emeryci, którzy nie złożyli wniosku o wypłatę zawieszonoego świadczeń nie otrzymali stosownego wyrównania. Podobna sytuacja miała miejsce po wejściu w życie ustawy z 13 grudnia 2013 r. Przy czym bez znaczenia w ocenie Sądu odwoławczego pozostaje okoliczność, iż zarówno wyrok Trybunału Konstytucyjnego jak i wejście w życie ustawy z 13 grudnia 2013 r. nastąpiło po śmierci H. R..

Apelująca wprawdzie bezspornie wykazała, iż jest jedynym spadkobiercą ubezpieczonej - H. R. (2), jednakże świadczenia emerytalne stanowiące przedmiot sporu w niniejszym postępowaniu nie podlegają spadkobranium, albowiem świadczenie należne zmarłemu nie wchodzi w skład spadku (art.922§2 k.p.c.) Sąd wyjaśnia przy tym, iż jedynie świadczenia wypłacone na rachunek bankowy podlegają spadkobranium przez następców prawnych zmarłego, co wynika z regulacji zawartej w art. 922 §1 k.c. (por. Wyrok SN z 13 stycznia 2015 r. II UK 144/14 LEX Nr. 1580160)

Przechodząc natomiast do omówienia zarzutów apelacyjnych sformułowanych w środku odwoławczy, tj. naruszenia art. 2 Konstytucji Rzeczypospolitej Polskiej z dnia 2 kwietnia 1997 r. (Dz. U. z dnia 16 lipca 1997 r.), zgodnie z którym Rzeczpospolita Polska jest demokratycznym państwem prawnym, urzeczywistniającym zasadę sprawiedliwości społecznej oraz art. 32 tejże, stanowiącym iż wszyscy są równi wobec prawa i mają prawo do równego traktowania przez władzę, Sąd Apelacyjny wskazuje, iż w orzecznictwie Trybunału

Konstytucyjnego utrwalil się pogląd zgodnie z którym zasadę równości należy interpretować w ten sposób, iż osoby znajdujące się w tej samej sytuacji mają być traktowane tak samo, natomiast osoby znajdujące się w odmiennej sytuacji faktycznej mają być traktowane odmiennie. Takie rozumienie zasady równości zostało przytoczone w szeregu rozstrzygnięć zapadłych przed Trybunałem Konstytucyjnym, m. in w orzeczeniach z dnia 9 marca 1988 r. sygn. U 7/87, OTK 1988, nr 1 poz. 1.; i z dnia 4 lutego 1997 r. sygn. akt P 4/96 OTK 1997, nr 1, poz. 3. Zaznaczyć przy tym należy, iż pojęcie równości w art. 32 ust. 1 Konstytucji RP „nie oznacza (...) równości w znaczeniu bezwzględny - w myśl którego w stosunku do wszystkich i w takim samym stopniu obowiązywałyby i stosowałyby się te same przepisy prawne” (zob. J. Boć (red.), Konstytucje, s. 71). Konstytucyjna formuła równości wobec prawa mieści się w ogólnym, opisowym pojęciu równości jako przynależności danych podmiotów do tej samej klasy, którą wyróżniamy z punktu widzenia cechy uznanej za istotną, która to nie jest tożsama z pojęciem identyczności. Sprawą podstawową dla oceny dochowania zasady równości jest tym samym ustalenie cechy istotnej, z uwagi na którą przepisy prawa dokonały zróżnicowania sytuacji prawnej swoich adresatów. (...) zróżnicowanie sytuacji prawnej obywateli jest wtedy sprzeczne z konstytucją, jeżeli traktuje się w sposób różny podmioty lub sytuacje podobne, a takie różnice traktowania nie znajdują należytego uzasadnienia konstytucyjnego. (...) W poszukiwaniu takiego uzasadnienia wskazywano kryteria racjonalności, proporcjonalności i sprawiedliwości dokonywania zróżnicowań. (...) Innymi słowy, wszelkie odstępstwa od nakazu równego traktowania podmiotów podobnych muszą zawsze znajdować podstawę w odpowiednio przekonujących kryteriach. Kryteria te muszą mieć: charakter relewantny, a więc pozostawać w bezpośrednim związku z celem i zasadniczą treścią przepisów, w których zawarta jest kontrolowana norma oraz służyć realizacji tego celu i treści, czyli wprowadzane zróżnicowania muszą mieć charakter racjonalnie uzasadniony; charakter proporcjonalny, a więc waga interesu, któremu ma służyć różnicowanie sytuacji adresatów normy, musi pozostawać w odpowiedniej proporcji do wagi interesów, które zostaną naruszone w wyniku nierównego potraktowania podmiotów podobnych; także pozostawać w jakimś związku z innymi wartościami, zasadami czy normami konstytucyjnymi uzasadniającymi odmienne traktowanie podmiotów podobnych (...) (wyr. z 16.12.1997 r., K 8/97, OTK 1997, Nr 5-6, poz. 70, s. 553-554).

W orzecznictwie TK nie utożsamia się więc zasady równości z zakazem różnicowania. Trybunał nie wyklucza też preferowania pewnych grup (dyskryminacja pozytywna, uprzywilejowanie wyrównawcze), gdy jest to konieczne dla doprowadzenia do faktycznej równości (orz. z 29.9.1997 r., K 15/97, OTK 1997, Nr 3-4, poz. 37, s. 377-380; orz. z 11.2.1992 r., K 14/91, OTK 1992, Nr 1, poz. 7, s. 133).

Problematykę tę poruszył również Sąd Najwyższy w swym orzeczeniu z dnia 5 maja 2010 r. (I PK 201/09, Legalis), w którym sformułował pogląd zgodnie z którym „od zasady równości Konstytucja RP nie zna żadnych odstępstw i wyjątków. Nie zawsze jednak odmienne potraktowanie stanowi o braku równości i o dyskryminacji. Ocena owego zróżnicowania sytuacji podmiotów zawsze wynika z ustalenia, czy zróżnicowaniu temu można przypisać uzasadniony charakter. Zróżnicowanie jest uzasadnione, jeśli pozostaje w związku bezpośrednim z celem przepisów, waga interesu, dla którego zróżnicowanie jest wprowadzone pozostaje w proporcji do interesów naruszanych, zróżnicowanie nie uwłacza w sposób zasadniczy innym wartościom”.

Wprawdzie apelująca podniosła, iż wstrzymanie wypłaty emerytury zmarłej nastąpiło w związku z faktem pozostawania w dalszym zatrudnieniu u pracodawcy, u którego ubezpieczona była zatrudniona przed dniem nabycia prawa do emerytury, przy czym wniosku o wypłatę zawieszzonego świadczenia nie złożyła, początkowo dlatego że nie było takiej prawnej możliwości, a później również z uwagi na chorobę uniemożliwiającą samodzielną egzystencję i podejmowanie decyzji. Apelująca argumentowała również, iż nie można zakładać, iż jej matka działała by na swoją niekorzyść wbrew oczywistemu interesowi ekonomicznemu. Niemniej jednak, w ocenie Sądu Apelacyjnego w przedmiotowej sprawie nie doszło do naruszenia wskazanych przez apelującą norm konstytucyjnych. Przeciwnie, należy uznać iż odmienne jej potraktowanie stanowiłoby naruszenie utrwalonych zasad posiłkowego stosowania na gruncie ubezpieczeń społecznych norm cywilnoprawnych, i w efekcie faworyzowanie apelującej. Zaznaczyć również należy, iż w sprawie z zakresu ubezpieczeń społecznych nie mają zastosowania zasady współżycia społecznego. Zasady przyznawania świadczeń z ubezpieczenia społecznego zostały uregulowane w przepisach prawa ubezpieczeń

społecznych i w związku z tym nie stosuje się do nich norm prawa cywilnego (post. SN z 27 października 2009 r. II UK 81/09 LEX 574541).

Mając na uwadze powyższe rozważania i uznając, że zapadły przed Sądem pierwszej instancji wyrok odpowiada prawu, Sąd Apelacyjny na mocy art. 385 k.p.c. orzekł jak w sentencji.